

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl samosoudcem JUDr. Davidem Kryskou ve věci

žalobkyně: **M. H.**, narozena X
státní příslušnice Ukrajiny
bytem X
zastoupena advokátkou JUDr. Irenou Strakovou
sídlem Karlovo náměstí 287/18, Nové Město, Praha 2

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
sídlem Nad Štolou 936/3, Holešovice, Praha 7

o **žalobě proti rozhodnutí** žalovaného ze dne 18. 5. 2021, č. j. OAM-224/ZA-ZA11-VL11-2021,

takto:

- I. **Žaloba se zamítá.**
- II. **Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.**

Odůvodnění:

Vymezení věci a obsah podání účastníků

1. Žalobkyně se žalobou podle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) domáhá zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí (dále jen „napadené rozhodnutí“), jímž žalovaný podle § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění účinném ke dni podání žádosti (dále

jen „zákon o azylu“) jako zjevně nedůvodnou zamítl žádost žalobkyně o udělení mezinárodní ochrany.

2. Žalobkyně v žalobě předně namítá nesprávnou aplikaci § 2 odst. 1, § 3 ve spojení s § 2 odst. 4, § 50 odst. 2 a 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), § 12 písm. b), § 14a zákona o azylu a čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (č. 209/1992 Sb.; dále jen „Evropská úmluva o lidských právech“). Žalovaný nedostatečně zjistil skutkový stav o zemi jejího původu, neboť měl být udělen azyl podle § 12 zákona o azylu z důvodu pronásledování manželem, přičemž žalobkyni hrozí z jeho strany další násilí (dřívější útoky na osobu žalobkyně byly řešeny pouze pokutou ze strany policie). Zároveň žalobkyně odmítá, že by žádost o mezinárodní ochranu byla pouze snahou o legalizaci pobytu na území ČR. Závěrem poukazuje na rozdíly v postavení osob, kterým byla udělena mezinárodní ochrana, a držitelů víza za účelem strpění. Žalovaný se blíže nezabýval skutečnou možností vnitřního přesídlení žalobkyně.
3. Žalovaný ve vyjádření k žalobě navrhl zamítnutí žaloby. Stručně shrnul dosavadní vývoj věci, přičemž uvedl, že žalobkyně nijak neprokázala, že v jejím případě nelze Ukrajinu považovat za bezpečnou zemi původu. V řízení nevyšlo najevo, že by žalobkyně byla pronásledována nebo že by jí hrozila vážná újma ve smyslu zákona o azylu. Žalobní námítky považuje za obecné, přičemž má za to, že došlo ke splnění podmínek stanovených § 16 odst. 2 zákona o azylu. V ostatním odkazuje žalovaný na obsah správního spisu a odůvodnění napadeného rozhodnutí či závěry v něm uvedené opakuje.

Skutková zjištění vyplývající z obsahu správního spisu

4. Ze správního spisu soud zjistil, že žalobkyně dne 12. 4. 2021 podala žádost o udělení mezinárodní ochrany v České republice.
5. Dne 16. 4. 2021 poskytla žalobkyně údaje k podané žádosti, z nichž vyplývá, že (i) je státní příslušnicí Ukrajiny; (ii) je ukrajinské národnosti; (iii) je schopna dorozumět se rusky a ukrajinsky; (iv) je vyznání Svědků Jehovových; (v) není členkou politické strany či hnutí, politicky se neangažovala; (vi) je vdaná, s manželem nežije a má dvě dospělé děti (roč. X a X); (vii) v zemi původu naposledy žila v Zakarpatské oblasti, ve vesnici V. A. (V. V.); (viii) má pravidelné bolesti dolní končetiny a ramene; (ix) k důvodům své žádosti o mezinárodní ochranu uvedla, že v zemi původu nemá kde žít.
6. Dne 16. 4. 2021 byl se žalobkyní proveden pohovor. Z něj vyplývá, že žalobkyně přicestovala do České republiky kvůli ekonomickým problémům, neboť neměla kde bydlet a zároveň z důvodu domácího násilí ze strany manžela. Manžel ji zranil na dolní končetině; propíchnul jí nohu kovovým proutkem. Toto napadení ohlásila na policii, nicméně manžel dostal pouze pokutu. S manželem nežije již tři roky. K možnosti přestěhování se na Ukrajině uvedla, že na to nemá peníze a není tam práce.
7. Součástí správního spisu je rozhodnutí Policie České republiky, Ředitelství služby cizinecké policie, ze dne 17. 4. 2021, č. j. CPR-10321-16/ČJ-2021-931200-SV, kterým bylo žalobkyni uloženo správní vyhoštění a zákaz vstupu na území členských států EU po dobu tří let.
8. Pro posouzení situace v zemi původu jsou dále součástí správního spisu tyto dokumenty: (i) „Ukrajina – Hodnocení Ukrajiny jako bezpečné země původu“ ze dne 8. 8. 2020; (ii) „Ukrajina Informace MZV ČR“ ze dne 22. 2. 2021 týkající se situace neúspěšných

žadatelů o mezinárodní ochranu po návratu do vlasti a návratu do vlasti po dlouhodobém pobytu v zahraničí; (iii) „*Ukrajina – Situace v zemi – Politická a bezpečnostní situace, mezinárodní smlouvy o lidských právech a základních svobodách, vojenská služba, vnitřně přesídlené osoby*“ ze dne 25. 4. 2020.

9. Součástí správního spisu je rovněž úřední záznam žalovaného ze dne 17. 5. 2021, ze kterého vyplývá, že žalobkyně ani její zástupkyně se nedostavily k seznámení se s podklady rozhodnutí.
10. Napadené rozhodnutí si žalobkyně osobně převzala dne 16. 6. 2021. Napadeným rozhodnutím žalovaný žádost žalobkyně zamítl jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 2 zákona o azylu, přičemž podle § 16 odst. 3 zákona o azylu neposuzoval, zda jsou zde důvody pro udělení azylu podle § 13 a § 14 zákona o azylu nebo udělení doplňkové ochrany podle § 14b zákona o azylu, nebo zda žalobkyně neuvádí skutečnosti svědčící o tom, že by mohla být vystavena pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu, nebo že jí hrozí vážná újma podle § 14a zákona o azylu. V odůvodnění žalovaný shrnul dosavadní průběh řízení, údaje poskytnuté k žádosti o udělení mezinárodní ochrany a obsah výpovědi žalobkyně. Vzal v potaz státní občanství žalobkyně a hodnocení Ukrajiny jako bezpečné země původu. Žalovaný dospěl k závěru, že v případě žalobkyně lze Ukrajinu považovat za bezpečnou zemi původu ve smyslu zákona o azylu. Stran domácího násilí uvedl, že žalobkyně má možnost využití řady legálních prostředků na svou ochranu, které již i úspěšně využila, přičemž jednání jejího manžela nelze subsumovat pod § 12 zákona o azylu. Zároveň žalovaný poukázal na pobytovou historii žalobkyně, ze které vyplývá opakované uložení správního vyhoštění. Z toho dovodil, že účelem nynější žádosti je pouhá snaha o legalizaci pobytu.

Splnění procesních podmínek a rozsah soudního přezkumu

11. Soud ověřil, že žaloba byla podána včas (§ 32 odst. 1 zákona o azylu), osobou k tomu oprávněnou a splňuje všechny formální náležitosti na ni kladené. Soud napadené rozhodnutí přezkoumal v mezích uplatněných žalobních bodů, jimiž je vázán (§ 75 odst. 2 věta první s. ř. s.).
12. Podle § 75 odst. 1 s. ř. s. vychází soud při přezkoumání rozhodnutí správního orgánu ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. Článek 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. 6. 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (dále jen „procedurální směrnice“) vyžaduje, aby soudy přezkoumávající rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany posuzovaly projednávaný případ podle právního a skutkového stavu ke dni rozhodnutí soudu. Členské státy Evropské unie byly povinny výše uvedené pravidlo transponovat do vnitrostátního právního řádu do 20. 7. 2015 (srov. čl. 51 odst. 1 procedurální směrnice). Protože doposud nebyly do českého právního řádu požadavky čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice promítnuty, ačkoliv transpoziční lhůta již uplynula, a žádost žalobkyně o mezinárodní ochranu byla v projednávané věci podána po uvedeném datu, může se v rozsahu její působnosti žalobkyně dovolávat přímého účinku uvedeného článku procedurální směrnice. Ustanovení § 75 odst. 1 s. ř. s. se pak neužije.
13. Soud ve věci rozhodl bez nařízení jednání, protože účastníci řízení s takovým postupem vyjádřili souhlas (§ 51 odst. 1 s. ř. s.).

Posouzení žaloby soudem

Shodu s prvopisem potvrzuje: H. T.

14. Úvodem soud předesílá, že žaloba proti rozhodnutí správního orgánu musí mimo jiné podle § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s. obsahovat žalobní body, z nichž musí být patrné, z jakých skutkových a právních důvodů považuje žalobkyně napadené výroky rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné. Míra precizace žalobních bodů přitom předurčuje, jaké právní ochrany se žalobkyni u soudu dostane (srov. § 75 odst. 2 větu první s. ř. s.). Čím je žalobní bod obecnější, tím obecněji k němu správní soud přistoupí a posoudí ho. Není na místě, aby soud za žalobkyni spekulativně domýšlel další argumenty či vybíral z reality skutečnosti, které žalobu podporují.
15. Žalobkyně nejprve obecně namítá, že v řízení byla porušena ustanovení § 2 odst. 1, § 3 ve spojení s § 2 odst. 4, § 50 odst. 2 a 3 správního řádu, § 12 písm. b) a § 14a zákona o azylu a čl. 8 Evropské úmluvy o lidských právech. Tyto obecné námitky však soud nepovažuje za žalobní body ve smyslu § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Podle ustálené judikatury je žalobním bodem konkrétní (tj. ve vztahu k žalobkyni a k projednávané věci individualizované) skutkové tvrzení doprovázené konkrétní právní argumentací, z nichž plyne, z jakých důvodů považuje žalobkyně napadené výroky rozhodnutí za nezákonné. „*Líčení skutkových okolností nemůže být toliko typovou charakteristikou určitých ‚obvyklých‘ nezákonností, nýbrž zcela jasně individualizovaným, a tedy od charakteristiky jiných konkrétních skutkových dějů či okolností jednoznačně odlišitelným popisem. Žalobce je povinen vylíčit, jakých konkrétních nezákonných kroků, postupů, úkonů, úvah, hodnocení či závěrů se měl žalovaný vůči němu dopustit v procesu vydání napadeného rozhodnutí či přímo rozhodnutím samotným, a rovněž je povinen ozřejmit svůj právní náhled na to, proč se má jednat o nezákonnosti. Právní náhled na věc se přitom nemůže spokojit toliko s obecnými odkazy na určitá ustanovení zákona bez souvislosti se skutkovými výtkami*“ [usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu (dále jen „NSS“) ze dne 20. 12. 2005, č. j. 2 Azs 92/2005-58]. Těmto požadavkům ovšem výše uvedené námitky nedostály, neboť jde pouze o citace či parafráze ustanovení správního řádu, zákona o azylu a mezinárodních úmluv, která měla být porušena, aniž by žalobkyně uvedla konkrétní skutečnosti či právní argumentaci, o něž své tvrzení o nezákonnosti napadeného rozhodnutí opírá. Soud se proto jimi samostatně nezabýval a rozhodnutí přezkoumal pouze v rozsahu řádných žalobních bodů. Uvedenými námitkami se pak zabýval pouze v rozsahu těch žalobních bodů, které s aplikací uvedených ustanovení souvisejí.
16. Ve zbývajícím rozsahu směřuje žaloba svou podstatou proti posouzení Ukrajiny jako bezpečné země původu ze strany žalovaného, a od toho se odvíjejí dílčí žalobní námitky. Soud žalobní námitky posoudil a dospěl k závěru, že žaloba je nedůvodná.
17. Dle § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu se pro účely tohoto zákona rozumí bezpečnou zemi původu stát, jehož je cizinec státním občanem, nebo v případě osoby bez státního občanství stát posledního trvalého bydliště, ve kterém obecně a soustavně nedochází k pronásledování, mučení nebo nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestům a k hrozbě z důvodu svévolného násilí v případě mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, který jeho občané nebo osoby bez státního občanství neopouštějí z důvodů uvedených v § 12 nebo § 14a, který ratifikoval a dodržuje mezinárodní smlouvy o lidských právech a základních svobodách, včetně norem týkajících se účinných opravných prostředků, a který umožňuje činnost právníkům osobám, které dohlíží nad stavem dodržování lidských práv.
18. Podle § 16 odst. 2 zákona o azylu se jako zjevně nedůvodná zamítne i žádost o udělení mezinárodní ochrany, jestliže žadatel o udělení mezinárodní ochrany přichází ze státu,

který Česká republika považuje za bezpečnou zemi původu, neprokáže-li žadatel o udělení mezinárodní ochrany, že v jeho případě tento stát za takovou zemi považovat nelze.

19. Podle § 16 odst. 3 zákona o azylu, jsou-li důvody pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodné, neposuzuje se, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany splňuje důvody pro udělení azylu podle § 13 a § 14 nebo doplňkové ochrany podle § 14b. Jsou-li důvody pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodné podle odstavce 2, rovněž se neposuzuje, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany neuvádí skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a.
20. Podle § 86 odst. 4 zákona o azylu stanoví ministerstvo vyhláškou seznam bezpečných zemí původu, bezpečných třetích zemí a evropských bezpečných třetích zemí; seznamy zemí stanovené vyhláškou ministerstvo přezkoumá nejméně jedenkrát v kalendářním roce.
21. Z uvedených zákonných ustanovení vyplývá, že zákon o azylu u zjevně nedůvodných žádostí počítá s konceptem tzv. bezpečné země původu (§ 16 odst. 2). Definici tohoto pojmu lze nalézt v citovaném § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu. Žadatele pocházející z bezpečných zemí původu nelze pak bez dalšího považovat za osoby vyžadující ochranu. Podstatou tohoto konceptu je nezkoumání důvodů pro udělení azylu a doplňkové ochrany a toliko posouzení, zda daná země podmínky definice „bezpečné země původu“ splňuje. Základem vnitrostátní úpravy je procedurální směrnice.
22. Podle odst. 40 věty druhé odůvodnění procedurální směrnice, pokud lze třetí zemi pokládat za bezpečnou zemi původu, měly by mít členské státy možnost označit ji za bezpečnou a vycházet z domněnky, že je pro daného žadatele bezpečná, pokud žadatel neprokáže opak.
23. V souladu s odst. 46 odůvodnění procedurální směrnice mohou členské státy bezpečnost země posuzovat případ od případu nebo označit země jako bezpečné přijetím seznamu těchto zemí.
24. Podle čl. 37 odst. 3 procedurální směrnice se hodnocení, zda je země v souladu s tímto článkem bezpečnou zemí původu, zakládá na řadě zdrojů informací, přičemž toto ustanovení dále příkladmo vyjmenovává některé tyto zdroje.
25. V samotné procedurální směrnici se upozorňuje na to, že hodnocení, z něhož označení země původu jako bezpečné vychází, může ze své podstaty vzít v úvahu pouze všeobecnou občanskou, právní a politickou situaci v dané zemi a to, zda jsou původci pronásledování, mučení nebo nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání v praxi postižitelní, jsou-li v této zemi shledáni odpovědnými (odst. 42 odůvodnění procedurální směrnice).
26. Česká republika využila možnosti neposuzovat bezpečnost země případ od případu, ale přijmout vnitrostátní seznam bezpečných zemí původu. Ten obsahuje vyhláška č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon o dočasné ochraně cizinců, ve znění vyhlášky č. 68/2019 Sb. (dále jen „prováděcí vyhláška“). Podle § 2 bodu 24 prováděcí vyhlášky považuje Česká republika za bezpečnou zemi původu Ukrajinu (s výjimkou poloostrova Krym a částí Doněcké a Luhanské oblasti pod kontrolou proruských separatistů). Jelikož prováděcí vyhláška uvedenou zemi výslovně označuje za bezpečnou zemi původu, nemusel žalovaný zkoumat naplnění jednotlivých znaků vymezených v § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu, zvláště za situace, kdy žalobkyně netvrdila, že by žila

v oblasti poloostrova Krym či částí Doněcké a Luhanské oblasti pod kontrolou proruských separatistů.

27. Ukrajina byla do tohoto vnitrostátního seznamu bezpečných zemí původu zařazena vyhláškou č. 68/2019 Sb. V odůvodnění k návrhu této vyhlášky (<https://apps.odok.cz/veklep>; č. j. žalovaného jako předkladatele MV-120060-4/OBP-2018) se uvádí, že tento seznam byl rozšířen o další země (včetně Ukrajiny) po vyhodnocení, které bylo provedeno na základě informací Ministerstva zahraničních věcí a informací z veřejně dostupných zdrojů, přičemž byla zjištěna a zhodnocena situace z hlediska uplatňování práva v rámci demokratického systému a obecné politické situace v jednotlivých zemích. Na základě toho pak předkladatel (žalovaný) v odůvodnění návrhu vyhlášky konstatoval, že v těchto zemích obecně a soustavně nedochází k pronásledování nebo k mučení nebo nelidskému či ponižujícímu zacházení či trestům a k hrozbě z důvodu svévolného násilí v případě mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu. Konkrétně Ukrajina byla podle citovaného odůvodnění do vnitrostátního seznamu bezpečných zemí původu zařazena na základě zdrojů několika institucí a organizací, jako jsou Amnesty International, Evropská služba pro vnější činnost (EEAS), Evropská migrační síť (EMN), Freedom House, Ministerstvo zahraničních věcí USA, OSN a UNHCR. Dále odůvodnění návrhu vyhlášky mimo jiné obsahuje výčet základních smluv o lidských právech, jichž je Ukrajina smluvní stranou, stručný popis procesu sbližování s EU, základní charakteristiku země z hlediska lidských práv (včetně azylového systému a konstatování o nemožnosti uložení trestu smrti).
28. Žalovaný tedy splnil své povinnosti týkající se řádného zjištění skutkového stavu, neboť žalobkyně není osobou, jež by pocházela ze státu, který za „bezpečnou zemi původu“ považovat nelze, ani ze specifických oblastí poloostrova Krym a částí Doněcké a Luhanské oblasti pod kontrolou proruských separatistů. Ze správního spisu nevyplývá (a žalobkyně to ani netvrdí), že by se vesnice V. A. (V. V.) nacházela na území oblastí poloostrova Krym nebo částí Doněcké a Luhanské oblasti pod kontrolou proruských separatistů. Hodnocení Ukrajiny (jako bezpečné země původu) je založeno na řadě zdrojů a informací a výsledkem tohoto hodnocení bylo rozšíření vnitrostátního seznamu citovanou novelou prováděcí vyhlášky. Takový postup je přitom zcela v souladu jak se zákonem o azylu, tak s procedurální směrnicí. I přesto je součástí správního spisu mimo jiné informace „*Ukrajina – Hodnocení Ukrajiny jako bezpečné země původu*“ ze dne 8. 8. 2020, o které žalovaný rovněž opírá svůj závěr, že Ukrajina je bezpečnou zemí původu. Z § 86 odst. 4 zákona o azylu jinak vyplývá povinnost žalovaného ohledně pravidelného přezkumu seznamu bezpečných zemí původu (včetně Ukrajiny), přičemž tak má činit nejméně jedenkrát v kalendářním roce. Přehodnocení označení Ukrajiny jako bezpečné země původu by se pak muselo projevit v novelizaci prováděcí vyhlášky.
29. Zprávy žalovaného čerpaly svá zjištění z různých informačních zdrojů, na které průběžně odkazovaly, přičemž původci těchto zdrojů byly mezinárodní organizace (EU, OSN, OBSE, UNHCR), zahraniční státní orgány (Ministerstvo zahraničních věcí USA), neziskové organizace (Amnesty International) i veřejnoprávních média (ČTK). Soud má za to, že obsahují-li podklady pro vydání rozhodnutí odkazy na uvedené zdroje informací, pak naplňují požadavky čl. 10 odst. 3 písm. b) procedurální směrnice a § 23c zákona o azylu. Nepravdivost závěrů vyplývajících z daných zdrojů žalobkyně netvrdila ani neprokazovala. Navíc ani v předcházejícím správním řízení žalobkyně objektivnost, aktuálnost či dostatečnost těchto zdrojů žádným způsobem nezpochybnila.

30. Z těchto důvodů se soud ztotožňuje se žalovaným v tom, že Ukrajina jako země původu žalobkyně je bezpečnou zemí původu.
31. Bez ohledu na výše uvedené není podle soudu vyloučeno, aby v řízení o udělení mezinárodní ochrany konkrétní žadatel prokázal opak, tedy že v jeho případě podmínky stanovené § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu nejsou naplněny, a nelze tak stát jeho původu považovat za bezpečnou zemi původu. Odst. 42 odůvodnění procedurální směrnice k tomu uvádí: „*Označení třetí země jako bezpečné země původu pro účely této směrnice nemůže být absolutní zárukou bezpečnosti státních příslušníků dané země. Hodnocení, z něhož toto označení vychází, může ze své podstaty vzít v úvahu pouze všeobecnou občanskou, právní a politickou situaci v dané zemi a to, zda jsou původci pronásledování, mučení nebo nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání v praxi postižitelní, jsou-li v této zemi shledáni odpovědnými. Proto je důležité, aby v případě, kdy žadatel prokáže, že v jeho konkrétní situaci existují oprávněné důvody nepokládat danou zemi za bezpečnou, nebylo označení této země jako bezpečné považováno v jeho případě za směrodatné.*“
32. Ustanovení § 16 odst. 2 zákona o azylu upravuje oprávnění zamítnout žádost jako zjevně nedůvodnou, přichází-li žadatel ze státu, který je považován za bezpečnou zemi původu, pokud žadatel neprokáže, že v jeho individuálním případě zemi nelze považovat za bezpečnou. Pokud členský stát označí některou zemi za bezpečnou zemi původu, uplatní se vyvratitelná domněnka, že tato je pro daného žadatele o udělení mezinárodní ochrany bezpečná (srov. odst. 40 odůvodnění procedurální směrnice). Je pak na žadateli, aby prokázal, že v jeho případě zemi původu za bezpečnou považovat nelze, tedy že právě v jeho konkrétní situaci existují oprávněné důvody nepokládat danou zemi za bezpečnou (srov. odst. 40 odůvodnění procedurální směrnice). Pro takové prokázání musí předložit závažné důvody (srov. čl. 36 odst. 1 procedurální směrnice), kterými zpochybní pro svůj konkrétní případ existenci jednotlivých charakteristik bezpečné země původu podle § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu. Jen tak může dojít k vyvrácení uvedené domněnky, v důsledku čehož označení jeho země původu jako bezpečné pak již není směrodatné (srov. odst. 42 odůvodnění procedurální směrnice).
33. Z toho vyplývá, že charakteristickým znakem řízení o udělení mezinárodní ochrany v případě bezpečných zemí původu je zvýšení důkazního břemene a břemene tvrzení ve vztahu k žadatelům. Tím se situace, v níž je aplikován koncept bezpečné země původu, liší od obecných pravidel řízení o udělení mezinárodní ochrany. Jelikož se dodržování mezinárodních závazků a neporušování práv vlastních občanů u bezpečných zemí původu presumuje, leží hlavní odpovědnost za prokázání opaku právě na žadatelích. Je pak povinností žadatele nejen tvrdit relevantní skutečnosti z hlediska důvodů pro udělení mezinárodní ochrany, ale zejména tato tvrzení prokázat. Podle rozsudku NSS ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008-70, platí, že „*žadatel o mezinárodní ochranu přicházející z bezpečné země původu musí prokázat, že v jeho konkrétním případě tento stát za bezpečnou zemi původu považovat nelze, což v důsledku znamená, že musí prokázat, že mu hrozí větší riziko pronásledování nebo vážné újmy než ostatním osobám v obdobném postavení. Jak bylo uvedeno výše, obdobné podmínky nejsou u standardních žádostí o mezinárodní ochranu [minimálně, pokud jde o zkoumání podmínek pro udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu] vyžadovány, a tudíž označení určité země za bezpečnou zemi původu v podstatě zvyšuje důkazní břemeno na straně žadatelů o mezinárodní ochranu.*“ Uvedeným požadavkům pro unesení důkazního břemene a břemene tvrzení však žalobkyně v předcházejícím správním řízení nedostála.

34. Pokud žalobkyně namítala, že se žalovaný nezabýval možným splněním podmínek pro udělení azylu podle § 12 nebo doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu, soud odkazuje na shora citovaný § 16 odst. 3 zákona o azylu. Toto ustanovení výslovně uvádí, že správní orgán v případě zjevně nedůvodných žádostí neposuzuje, zda by mohl být žadatel o udělení mezinárodní ochrany vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu, nebo zda splňuje důvody pro udělení azylu podle § 13 a § 14 zákona o azylu, nebo zda mu hrozí vážná újma podle § 14a anebo zda lze v jeho případě udělit doplňkovou ochranu podle § 14b zákona o azylu. Žalovaný tudíž nebyl, na rozdíl od jiných řízení o mezinárodní ochraně, povinen se dalšími důvody pro udělení azylu či doplňkové ochrany žalobkyni zabývat. S ohledem na výše uvedené závěry stran břemene tvrzení a břemene důkazního tak bylo na žalobkyni, aby prokázala, že právě v její konkrétní situaci existují oprávněné důvody nepokládat Ukrajinu za bezpečnou zemi původu. Soud má však ve shodě se žalovaným za to, že tyto skutečnosti žalobkyně neprokázala.
35. V dané věci žalobkyně tvrdila, že z Ukrajiny odešla z ekonomických důvodů v zemi původu, jakož i z obavy z domácího násilí ze strany manžela. Již z tohoto tvrzení vyplývá, že žalobkyně nebyla v zemi svého původu pronásledována ani jí nehrozila vážná újma. Skutečnost, že manžel žalobkyně byl pokutován za její napadení, nelze bez dalšího považovat za pronásledování či hrozbu vážné újmy ve smyslu zákona o azylu. V případě, že měla žalobkyně za to, že policie nepostupuje podle právního řádu Ukrajiny či jí hrozí ze strany manžela opakovaný útok, mohla se jistě obrátit na nadřízené orgány či jiné orgány ochrany práva země původu (nemožnost či neúčelnost takové ochrany žalobkyně neprokázala). Z usnesení NSS ze dne 19. 2. 2020, č. j. 6 Azs 262/2019-35, vyplývá, že „[p]okud se stěžovatel ani nepokusil využít prostředky ochrany v zemi původu, nelze mu udělit mezinárodní ochranu jen na základě obecného tvrzení o jejich nefunkčnosti“. Tím spíše tento závěr bude platit v případě zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodné podle § 16 odst. 2 zákona o azylu, neboť z výše uvedeného plyne, že možnost využití vnitrostátních právních prostředků ochrany představuje jedno z kritérií pro posouzení státu jako bezpečné země původu (srov. též rozsudek NSS ze dne 29. 6. 2007, č. j. 4 Azs 195/2006-149). Z výpovědi žalobkyně a obsahu správního spisu přitom lze navíc dovodit, že v projednávané věci podala žádost o mezinárodní ochranu také ryze z ekonomických důvodů a z důvodu hrozícího správního vyhoštění.
36. Z těchto důvodů soud souhlasí se žalovaným, že žalobkyně v předcházejícím správním řízení neprokázala (a neučinila tak ani v řízení před soudem), že v jejím konkrétním případě Ukrajinu nelze považovat za bezpečnou zemi původu.

Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

37. Ze shora uvedených důvodů soud žalobu jako nedůvodnou zamítl (§ 78 odst. 7 s. ř. s.). O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobkyně nebyla v řízení úspěšná, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému soud náhradu nákladů nepřiznal, neboť mu nevznikly náklady převyšující náklady na jeho běžnou činnost.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 26. října 2021

JUDr. David Kryška, v. r.
samosoudce